

Monumentnummer*: 520710

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 17565/4

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
IJmuiden		Velsen		Noord-Holland		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Sluisplein	15		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	16		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	17		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	18		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	19		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	20		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	21		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	22		1975 AE	IJmuiden		
Sluisplein	23		1975 AG	IJmuiden		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>		
IJMUIDEN	I	3214				
IJMUIDEN	I	3212				
IJMUIDEN	I	3557				
IJMUIDEN	I	3217				
IJMUIDEN	I	3215				
IJMUIDEN	I	3219				
IJMUIDEN	I	3213				
IJMUIDEN	I	20				
IJMUIDEN	I	3218				
IJMUIDEN	I	3268				
IJMUIDEN	I	3216				

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Bij het zeesluizencomplex van het Noordzeekanaal gelegen blok van één SLUISMEESTERSWONING en zeven SLUISWACHERSWONINGEN, in 1875 gebouwd in opdracht van de Amsterdamsche Kanaal Maatschappij. Oorspronkelijk had dit aan de zuidzijde van het Sluisplein gesitueerde blok dat tesamen met de naastgelegen commiezenwoningen de eerste bebouwing van IJmuiden vormde een symmetrische opzet bestaande uit een rij van tien sluiswachterswoningen tussen twee grotere sluismeesterswoningen. De vier oostelijke woningen zijn echter tijdens de Tweede Wereldoorlog gesloopt. In een van de gesloopte woning was een eerste steen ingemetseld met het volgende opschrift: "AMSTERDAMSCH KANAAL MAATSCHAPPIJ De eerste steen van IJmuiden gelegd door Alida Smakman oud 7 jaren 19 augustus 1875" (deze eerste steen is overgebracht naar het stadhuis). Het zadeldak van de sluiswachterswoningen is in 1906 vervangen door een mansardedak, waarbij de borstwering van de zolder enigszins verhoogd is. In datzelfde jaar maakten de houten klompenhokken tegen de achtergevel plaats voor grotere gemetselde aanbouwen die inmiddels verbouwd of vervangen zijn. De ijzeren dakramen uit 1906 (twee per woning) zijn in 1956 vervangen door bescheiden dakkapellen voorzien van een stolpraam.

Aan de oostzijde van Visseringstraat staat een bijbehorende opslagruimte die deel uit maakt van de bescherming.

N.B. De aanbouwen tegen de achtergevel vallen evenals de grote dakkapellen (uit 1971) op de voormalige sluismeesterswoning buiten de bescherming.

Omschrijving

Op rechthoekig grondplan gebouwd blok van zeven woningen met een hoogte van één bouwlaag onder een mansardedak met de noklijn evenwijdig aan de weg en een dekking van gesmoorde OVH-pannen. Tegen de kopse westgevel hiervan sluit een groter risalerend hoekpand aan voorzien van een nagenoeg vierkante plattegrond, één bouwlaag, en een zadeldak met gesmoorde kruispannen en dezelfde nokrichting. Op de nok van het mansardedak staan vier schoorstenen van rode baksteen, halverwege de nok van het zadeldak één dito schoorsteen. De (na WOII witgesausde) buitengevels zijn boven een gecementeerde plint opgetrokken in rode handvormsteen waalformaat in kruisverband met snijvoeg. De borstwering van de zolder is gemetseld in rode machinale waalsteen (hetzelfde metselverband en voegwerk). In de voorgevel (N) bevinden zich banden van gele verblendsteen en muurankers ter hoogte van de zoldervloer. De gevel wordt door lisenen geleed in paren aan elkaar gespiegelde woningen en bovenaan afgesloten door een lijstgoot op getrapt uitkragende metsellagen. Elke woning heeft aan de voorzijde twee (zesruits) schuifvensters met gekeperd bovenlicht, en een voordeur (XXb) onder een dito (tweeruits) bovenlicht. De keperbogen zijn voorzien van een wigvormige sluitsteen. De risalerende voor- en achtergevel van de sluismeesterswoning (nr.22) wordt door drie lisenen in twee traveeën geleed. De twee traveeën van de voorgevel zijn elk voorzien van twee zesruits schuifvensters met gekeperd bovenlicht (de vensters en deuren in de achtergevel zijn gewijzigd). Vóór de linker travee bevindt zich een gemetselde kelderkoekoek waarin twee kelderramen. De rechterzijgevel (W) van de sluismeesterswoning heeft links een zesruits schuifvenster en in het midden een kleine rechthoekige uitbouw voorzien van een plat dak, hoeklisenen, in de noordzijde een deur, in de westgevel een zesruits schuifvenster met gekeperd bovenlicht en in de zuidkant een wc-raampje. Ter hoogte van de verdiepingsvloer zijn twee muurankers aangebracht (de bovengevel is gewijzigd). In de linkerzijgevel (O) van de sluismeesterswoning bevindt zich ter weerszijden van de aansluitende sluiswachterswoning een zesruits

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

schuifvenster met gekeperd bovenlicht.

De sluiswachterswoningen hebben aan de achterzijde (Z) één zesruits schuifvenster (merendeels gewijzigd) met gekeperd bovenlicht, en een door de latere aanbouw aan het oog onttrokken achterdeur. Het INTERIEUR van de sluiswachterswoningen bevatten nog enkele elementen uit de bouwtijd waaronder een bij de vroegere achterdeur gesitueerde scheluwe trap naar de zolderverdieping. De laatste heeft een borstwering en een met kraalschroten beschoten gordingenkap. Achter de (paneel)deur aan het einde van de gang beneden leidt een trap (onder de genoemde trap) naar de kelder onder de achterste helft van de woning. Onder het verlaagde plafond van woning nr. 20 bevindt zich een sober stucplafond met zowel in de voormalige voor- als achterkamer een cirkelvormig middenornament. De vroegere achterkamer van deze woning heeft tegen de zijmuur twee originele legkasten met paneeldeur (links hiervan bevond zich de schouw; de door een dubbele schuifdeur van de achterkamers gescheiden voorkamers hadden aan de gangzijde een bedstede en geen schouw). Het interieur van de sluismeesterswoning verkeert nog grotendeels in de oorspronkelijke staat en is onder meer voorzien van ruime middengang die vanuit de uitgebouwde vestibule toegankelijk is via een glas-in-looddeur met getoogd tweeruits bovenlicht. In de gang geven paneeldeuren toegang tot de aangrenzende vertrekken. De twee kamers en suite aan de voorzijde worden gescheiden door een dubbele schuifdeur waarin glas in lood (XXb). Beide voorkamers hebben aan de gangzijde van de schuifdeur een hoekschouw en aan de ander kant een kast (in de kamer linksvoor een legkast, in de kamer rechtsvoor een vitrinekast met glas in lood). De kamer rechtsachter en de keuken linksachter zijn elk voorzien van een gewijzigde schouw met intacte bovenboezem en ter weerszijden een kast. Achter de twee paneeldeuren aan het einde van de gang bevindt zich een spiltrap waarvan de linker leidt naar de zolder en de rechter naar de kelder. De door een korfboogdoorgang in tweeën gedeelde kelder heeft een met rode baksteen bestrate vloer en gepleisterde wanden. De zolder is voorzien van een met brede delen beschoten kap.

De aan de Visseringstraat gelegen opslagruimte heeft een rechthoekige plattegrond en één bouwlaag onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan deze straat. Op het dak liggen gesmoorde Hollandse pannen. Halverwege de voorste helft van de nok staat een kleine vierkante schoorsteen van rode waalsteen. De buitengevels zijn boven een gecementeerde plint opgetrokken in rode machinale waalsteen in kruisverband met snijvoeg en voorzien van een omgaande sierband van gele verblendsteen ter hoogte van de wisseldorpels van de vensters (de voor- en zijgevels zijn naderhand witgesausd). De op het Sluisplein gerichte voorgevel (N) heeft een symmetrische opzet met een door zesruits schuifvensters met gekeperd bovenlicht geflankeerde deur onder een eveneens gekeperd tweeruits bovenlicht. De hoeklisenen van de voorgevel gaan over in een klimmend keperboogfries. Beide zijgevels worden door vier lisenen in drie traveeën geleed en hebben bovenaan een bakgoot op klossen. In de middentravee van de symmetrische linkerzijgevel (O) bevindt zich een opgeklampte dubbele deur van kraalschroten, in beide zijtraveeën een zesruits schuifvenster met gekeperd bovenlicht. De rechterzijgevel (W) is gesloten. In het midden van de achtergevel (Z) bevindt zich een dichtgezet venster onder een keperboog van gele verblendsteen. De hoeklisenen van de achtergevel gaan over in een uitgemetselde band onderlangs de dakrand.

Waardering

Het blok van zeven sluiswachterswoningen en één sluismeesterswoning met bijbehorende interieuronderdelen en met de opslagruimte is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als relatief gaaf bewaard gebleven rij dienstwoningen uit de jaren '70 van de 19de eeuw behorend bij het zeesluizencomplex in het Noordzeekanaal, en als oudste bebouwing van IJmuiden. Tevens hebben de woningen en de opslagruimte ensemblewaarde in relatie tot de naastgelegen voormalige commiezenwoning en het vroegere telefoonkantoor

Visseringstraat 2, vanwege de historische samenhang van deze bebouwing met de sluisen en het Noordzeekanaal.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Waterkering en -doorlaat

Functie

Sluiswachterswoning (C)

Sluismeesterswoning (C)